

BASKETBOL YETENEK TEST BATARYASI GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI*

Olcay MÜLAZIMOĞLU[†] AYAN Vedat[‡] E.Dilek MÜLAZIMOĞLU[§]

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada yaşları 9±1 yıl olan kız ve erkek çocuklarının basketbol yetenek düzeylerini belirlemek için basketbol yetenek test bataryası oluşturularak bu test bataryasının geçerlik ve güvenilirliğinin yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmaya 2006–2007 yılında Ankara İli'nde Akyurt İlköğretim Okulunda 4/ A-B-C sınıflarında öğrenim gören 52'si kız, 39'u erkek olmak üzere toplam 91 ilköğretim okulu öğrencisi katılmıştır. Çalışmada uygulanan test bataryası; çembere havadan top atma testi, çembere sektirme top atma testi, top sürme testi, labut devirme testi, duvardaki hedefe top atma testi, duvarda hızlı pas testi olmak üzere altı bölümden oluşmuştur. Bu test bataryasının geçerliğinde "İçerik geçerliği yöntemi" ve test bataryasının güvenilirlik analizi uygulamasında da "Cronbach Alfa" katsayısı kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmamızda uygulanan basketbol yetenek test bataryasının tamamı için güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,76$ olarak bulunmuştur. Basketbol test bataryası bölümleri güvenilirlik katsayıları ise çembere havadan top atma testi için $\alpha=0,70$, çembere sektirme top atma testi için $\alpha=0,67$, top sürme testi için $\alpha=0,95$, labut devirme testi için $\alpha=0,74$, duvardaki hedefe top atma testi için $\alpha=0,80$ ve duvarda hızlı pas testi için $\alpha=0,89$ olarak tespit edilmiştir.

Sonuç: Çalışmamızdan elde edilen veriler bu yaş grubunda uyguladığımız basketbol yetenek test bataryasının geçerli ve güvenilir şekilde kullanılabileceğini düşündürmektedir. Test bataryasındaki uygulamaların çocukların basketbola özgü yetenek düzeylerini belirlemede bir öngörü sağlayacağı ve bu alanda yapılacak olan yetenek seçimi çalışmalarına katkıda bulunacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: basketbol, çocuk, yetenek seçimi, test bataryası, geçerlik, güvenilirlik

RELIABILITY AND VALIDITY STUDY OF AN ABILITY TEST BATTERY PECULIAR TO BASKETBALL

ABSTRACT

Purpose: In this study, in order to determine basketball ability levels of 8-10 years old girls and boys, we aimed to develop ability test battery for basketball and study its reliability and validity.

Methodology: 91 fourth grade students (52 girls and 39 boys) studying at Akyurt Elementary School in Ankara participated in this study in 2006-2007. The test battery used in the study is composed of six sub-sections: a test of throwing a ball into a hoop from the air (shooting), a test of throwing a bouncing ball into a hoop (bounce shooting), a test of dribbling, a test of bringing down pins (bowling), a test of throwing a ball to a target on a wall (passing to the target), and a test of fast passing on a wall (speed pass). "Content validity methodology" was used in examining validity of test battery and "Cronbach Alfa" coefficient was used in analyzing the reliability.

Results: In the study, reliability coefficient for the whole basketball ability test battery was found to be $\alpha=0.76$. Reliability coefficients of each sections of the test battery were found as $\alpha=0.70$ for the test of throwing a ball into a hoop from the air, $\alpha=0.67$ for the test of throwing a bouncing ball into a hoop, $\alpha=0.95$ for the test of dribbling, $\alpha=0.74$ for the a test of bringing down pins, $\alpha=0.80$ for the test of throwing a ball to a target on a wall, and $\alpha=0.89$ for the test of fast passing on a wall.

Conclusion: The data collected in our study suggest that basketball ability test applied to this age group can be used validly and reliably. We believe that the exercises in the test battery will help predicting the children's basketball ability levels and will make contribution to ability selection efforts.

Keywords: basketball, child, ability selection, test battery, validity, reliability

* "10.International Sport Sciences Congress, October 23-25, 2008.Bolu-Turkey" Poster bildiri olarak özet sunu yapıldı.

[†] Mehire Bir İlköğretim Okulu AKYURT/ANKARA

[‡] Fırat Üniversitesi BESYO

[§] Mehire Bir İlköğretim Okulu AKYURT/ANKARA

GİRİŞ ve AMAÇ

Basketbolda pas, şut, top sürme gibi temel teknik özelliklerin oyun performansındaki etkileri ve yetenek seçimindeki önemi yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur¹. Basketbolda teknik yeteneği ölçmek için bazı testler geliştirilmiştir^{10,9}. Bu yetenek testleri incelendiğinde daha çok basketbol temel eğitimi almış veya almakta olan çocukların yetenek düzeylerini ölçmeye uygun testler olduğu görülmektedir.

Yetenek seçiminde kullanılacak testler ve onlardan elde edilen veriler, antrenmanlara başlama yaşı, antrenmanların planlanması, yüklenmelerin kapsamı ve antrenmanın genel sevk ve idaresindeki kararlar için dayanak oluşturacağından, test edilecek nitelik ve özelliklerin tanımının doğru ve açık olması gerekir⁴.

Mükemmel spor tekniğine ulaşabilmenin temel ilkesi tekniğin başlangıç yapısına, hareket zenginliğine ve koordinasyon eğitimine bağlıdır. Koordinatif olarak daha iyi eğitilmiş sporcular diğer sporculara göre doğru teknik uygulamayı daha hızlı ve amaca uygun öğrenebilmektedirler. Bu nedenle erken yaşta ve çok zengin hareket dağarcığı ile donatılmış sporcuların teknik uygulamada başarı yüzdesi çok fazladır^{8,9}. Bu sebeple teknik mümkün olduğunca çabuk öğrenilmeye başlanmalı, pekiştirilmeli ve mükemmelleştirilmelidir. Ancak böylece ilerleyen yaşla birlikte kaybedilen bazı kondisyonel özelliklere rağmen, parlak sportif başarılarla erişilebilir⁹.

Koordinasyon, bireyin, kuvvet, sürat, dayanıklılık, esneklik ve denge gibi motorsal yeteneklerini, bir hareket bileşkesinin sergilenmesi esnasında, gerekli teknik ve taktik elementleri yerine getirmek koşuluyla, fiziki ve fizyolojik yapısını uyum içerisinde verimli olarak kullanabilmesi, olarak özetleyebiliriz^{2,5,8,12}. İyi koordinasyon yeteneği olmayan, kompleks becerileri yavaş kazanan sporcular için, önerilen bazı tekniklerin uygulanması sonucu mükemmel gelişmelerin olacağını umut etmek yanlış olur^{2,5,12}.

Boyutsal yön belirleme yeteneğinde 7–9 yaşları arasında bir gelişim sıçraması gözlenir. Antrenman yapan çocukların hedefe top atma ve top sektirme testlerinde antrenmansızlara göre daha başarılı oldukları saptanmıştır⁸. Bu çerçeveden yola çıkarak yapılan bu çalışmada henüz basketbol eğitimi almamış çocukların koordinatif özelliklerini, basketbola özgü temel teknik hareketlere benzer alıştırmalardan oluşan testlerle ölçmeyi sağlayacak bir yetenek test bataryası geliştirmek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmaya 2006–2007 yılında Ankara İlinde Akyurt İlköğretim Okulunda 4/ A-B-C sınıflarında öğrenim gören 52'si kız, 39'u erkek olmak üzere toplam 91 ilköğretim okulu öğrencisi katılmıştır. Araştırma için gerekli yasal izinler alınmıştır. Çalışmaya velisinin izni olan gönüllü öğrenciler katılmıştır.

Basketbol yetenek test bataryası 6 test bölümünden (istasyon) oluşmuştur. Test uygulamaları aşağıda açıklanan yöntemle uyularak yapılmıştır.

Test bataryası geçerliği, "İçerik Geçerliliği" yöntemine göre, alanında uzman kişilerle görüşülerek, test bölümlerinin ilgili branşın temel teknik özelliklerini içerip içermediği konusunda bilgi tartışması sonucu oluşturulmuştur. Test bataryasının bölümlerine ve tamamına ait güvenilirlik analizleri yapılmış ve güvenilirlik katsayıları (cronbach's alpha) tespit edilmiştir.

Testlerin Uygulanmasında Genel Talimat

Yaş ve cinsiyet: Yaşları 9 ± 1 yıl olan kız ve erkek öğrencilere uygulanmıştır.

Personel: Test bölümleri eş zamanlı olarak uygulanmıştır. Her bir test istasyonu için bir test elemanı uygulayıcı olarak görev yapmış, öğrencilerin sevk ve idaresinde iki kişi görev yapmıştır.

Hazırlık: Test alanı uygulama öncesi gerekli materyaller kullanılarak hazırlanmış ve istasyonlar arasında yeterli hareket alanı olacak şekilde planlanmıştır.

Alan: Testlerin uygulanmasında 20 x 30 m. boyutlarında spor salonu yeterli olmuştur.

Uygulama: Testlerin tamamında test elemanı tarafından test hakkında bilgi verilmiş ve test uygulamalı olarak gösterilmiştir. Başarılı veya başarısız sayılacak atışlar ve uygulamalar, alınacak puanlar hakkında öğrencilere bilgi verilmiştir. Öğrencinin teste başlamadan önce konsantre olması ve en iyi puanı elde etmek için çaba göstermesi istenmiş ve her test için öğrencilerin deneme yapmasına izin verilmiştir.

Basketbol Yetenek Test Bataryası

Amaç: Çift el ve baskın eli kullanarak basketbol topu ile çembere havadan ve sektirerek isabetli atış yapabilme, yön değiştirerek hızlı top sürebilme, farklı mesafelerdeki ve farklı boyutlardaki hedeflere isabetli atış yapabilme, duvarda hızlı pas yapabilme.

Malzeme: 5 numara basketbol topları.

Test bataryası bölümleri: Çembere havadan atış, çembere sektirme atış, top sürme, labut devirme, duvardaki hedefe top atma, duvarda hızlı pas,

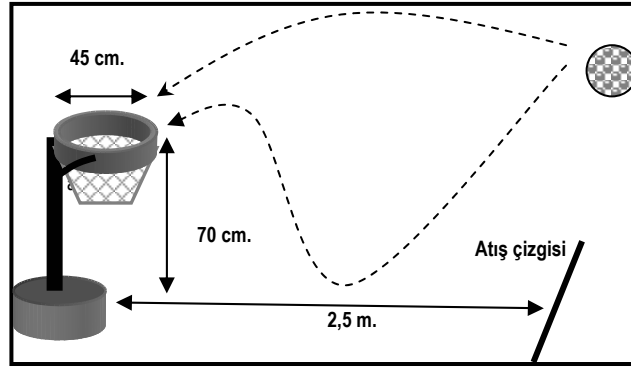
Çembere havadan atış testi:

Uygulama: Çift el ve baskın olan el kullanılarak üçer defa çembere havadan atış yapılır. Atışların, vücudun önünde ve göğüs veya baş hizasından yapılması istenir. Çembere havadan atış toplam puanı baskın el ve çift el ile yapılan üçer (6 atış) atışın toplamıdır.

Çembere sektirme atış testi:

Uygulama: Çift el ve baskın olan el kullanılarak üçer defa çembere sektirme atış yapılır. Atışların, vücudun önünde ve göğüs veya baş hizasından yapılması istenir. Çembere sektirme atışlarda öğrencinin atış çizgisinden attığı top bir kez yere çarptıktan sonra çembere girmelidir. Çembere sektirme atış toplam puanı baskın el ve çift el ile yapılan üçer (6 atış) atışın toplamıdır.

Puanlama: Çemberden giren atışlar isabetli sayılır, her isabetli atış için iki (2) puan verilir, çembere çarpan fakat girmeyen atışlar için bir (1) puan verilir. İsabetsiz atışlara ve kurala uygun yapılmayan atışlarda (atış çizgisini ihlal etmek, atış yöntemlerinden farklı bir uygulama v.b.) sıfır (0) puan verilir.

Şekil 1: Çembere Top Atış Test İstasyonu

Çembere top atma test istasyonunun hazırlanışı

Malzeme: Ölçüm şeridi (metre), işaret bantları, atış çemberi, yetenek ölçme ve performans değerlendirme kartı ve kalem kullanılır.

Çemberin özellikleri: İç çapı 45 cm. dış çapı 46,5 cm. olan bir çember yerden 70 cm. yükseklikte duracak şekilde bir destek ayak kullanılarak yere sabitlenmiştir. Atışlarda düzeneğin hareket etmemesi için gerekli önlem alınmıştır.

Hazırlanışı: Test istasyonu Şekil 1'deki gibi hazırlanır. Çember düzeneği zemine sabitlenir, çemberin merkezinden iz düşümünden başlanarak 2,5 m. uzaklığa bir atış çizgi çizilir.

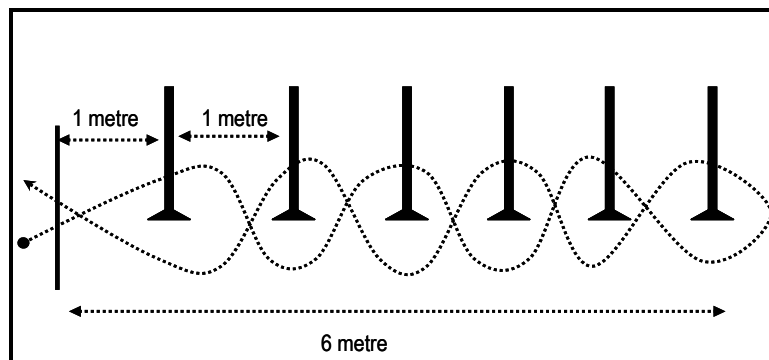
Top sürme testi:

Malzeme: Ölçüm şeridi (metre), işaret bantları, altı adet slalom çubuğu, yetenek ölçme ve performans değerlendirme kartı ve kalem kullanılır.

Hazırlanışı: Test istasyonu şekil 2'deki gibi hazırlanır. Altı adet slalom çubuğu aralarında 1'er metre mesafe olacak şekilde işaretlenen noktalara arka arkaya dizilir. Başlangıç çizgisi ilk çubuktan 1 metre uzağa çizilir.

Uygulama: Öğrenci elinde topla başlama noktasında bekler. "hazır" "başla" komutu ile sağ veya sol eli veya karışık olarak slalom çubukları arasından "S" çizerek top sürer. Son slalom çubuğundan döner ve tekrar slalom yaparak başlangıç noktasına gelir. Zamana karşı yapılan bu uygulamada hız önemlidir. Çift el ile veya topu tutarak yapılan uygulamalara izin verilmez. Slalom çubuklarını atlamadan uygulama yapılır. Topun kontrolden çıkması durumunda top tekrar alınarak topun kaybedildiği noktadan tekrar top sürmeye devam edilir. Test öncesi deneme yapılmasına izin verilir. Uygulamalar arası yeterli dinlenme sağlanır.

Puanlama: Başlama çizgisinden çıkışla kronometre başlatılır ve tekrar aynı çizgiden geçişle kronometre durdurulur. Derece saniyenin 1/10 olarak kaydedilir. İki uygulama yapılır. En iyi derece test puanı olarak kaydedilir.

Şekil 2: Top Sürme Test İstasyonu

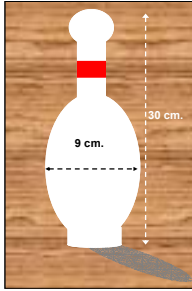
Labut devirme testi:

Malzeme: Ölçüm şeridi (metre), işaret bantları, top sepeti, dört adet labut, yetenek ölçme ve performans değerlendirme kartı ve kalem kullanılır. **Labutların özellikleri:** Ağaçtan yapılmıştır, beyaz renktedir. 30 cm. boyunda gövde kalınlığı 9 cm çapındadır (Şekil 3).

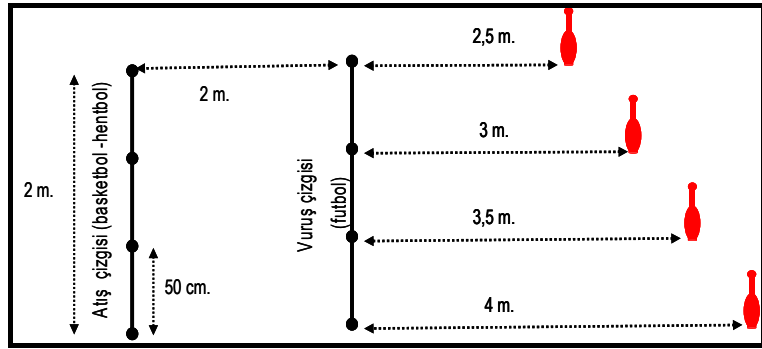
Hazırlanış: Test istasyonu şekil 4'deki gibi hazırlanır. Düz bir zeminde çizilen 2 metrelik atış çizgisi üzerine 50 cm aralıklarla 4 atış noktası işaretlenir. 1. atış noktasından 4,5 metre uzaklığa 2. atış noktasından 5 metre, 3. atış noktasından 5,5 metre ve 4. atış noktasından 6 metre uzaklığa birer hedef labut dikilir.

Uygulama: Basketbol topu çift el ile birinci hedef labuta atış noktasından, yerden yuvarlanır isabetli atış yapılması durumunda bir diğer labuta atış yapmak için atış noktasına geçilir. Başarısız atışlarda üç atışa kadar devam edilir, üç atışta başarısız ise diğer labuta geçilir. Dört labuta da yapılan atışlar sonucu test tamamlanır.

Puanlama: Her bir atış noktasından yapılan 1. atışta labutun vurulması durumunda 3 puan, 2. atışta vurulmasında 2 puan, 3. atışta vurulmasında 1 puan verilir. Hedefin üç atışta da vurulamaması durumunda sıfır (0) puan verilir. Dört atış noktasından alınan toplam sayı test skorunu oluşturur.

Şekil 3: Labutun Ölçüleri

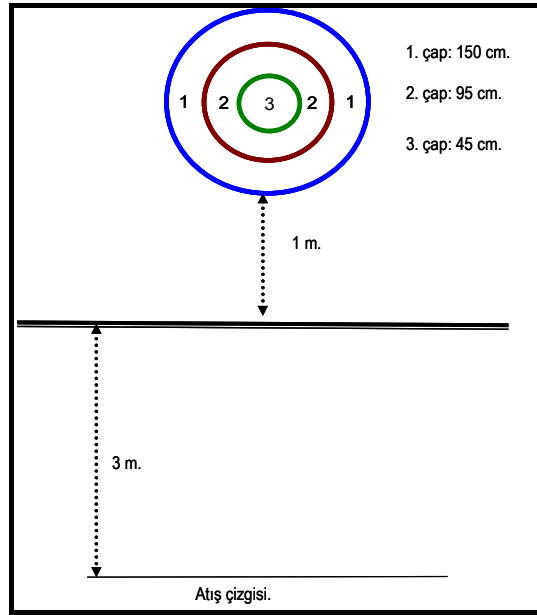
Şekil 4: Labut Devirme Test İstasyonu

Duvardaki hedefe top atma testi:

Malzeme: Ölçüm şeridi (metre), işaret bantları, renkli tebeşir, yetenek ölçme ve performans değerlendirme kartı ve kalem kullanılır.

Hazırlanış: Test istasyonu şekil 5'teki gibi hazırlanır. Düz bir duvarda iç içe çizilen üç daireden oluşur. En büyük dairenin alt ucu yerden 1 metre yükseklikte olacak şekilde merkez noktaları aynı olan iç içe üç daire çizilir. Dairelerin çapları dıştan içe doğru 150cm, 95 cm ve 45 cm dir. Dairelerin çizgisi görülebilecek renkte ve 2 cm. kalınlığında renkli tebeşir veya benzer bir madde ile çizilir. Dairelerin çapları dıştan dışa ölçülür. Duvardan 3 metre uzaklığa ise atış çizgisi çizilir.

Uygulama: Basketbol topu ile çift el kullanılarak üç defa duvardaki hedefe atış yapılır. Atışlar, vücudun önünde ve göğüs veya baş hizasından yapılır.

Şekil 5: Duvardaki Hedefe Top Atma Test İstasyonu

Puanlama: İç içe çizilen üç daireden en küçüğüne isabet eden atışlara üç (3) puan verilir. İçteki dairenin çizgisi ile ortadaki daire çizgisi arasında kalan bölüme isabet eden atışlara iki (2) puan verilir. Ortadaki daire çizgisi ile dıştaki daire çizgisi arasında kalan bölüme isabet eden atışlara bir (1) puan verilir. Çizgilere çarpan atışlara, çizginin ait olduğu dairenin puanı verilir. İsabetsiz atışlara ve kurallara uymayan atışlara sıfır (0) puan verilir. Üç atışın sayılarının toplamı sonuç puanı olarak kaydedilir. İki uygulama yaptırılır. En iyi uygulama test skoru olarak kaydedilir.

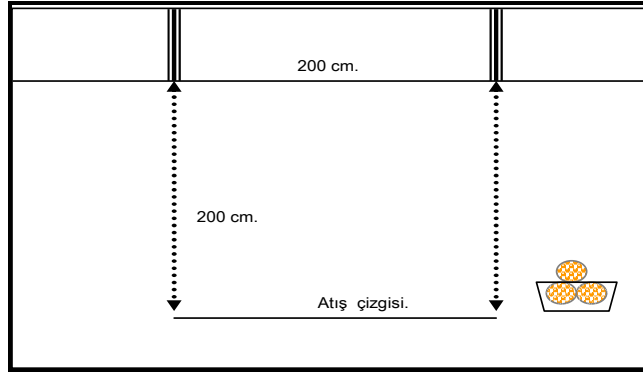
Duvarda hızlı pas testi:

Malzeme: Ölçüm şeridi (metre), işaret bantları, renkli tebeşir, yedek top sepeti, yetenek ölçme ve performans değerlendirme kartı ve kalem kullanılır.

Hazırlanışı: Test istasyonu şekil 6'daki gibi hazırlanır. Düz bir duvarın önüne duvardan 2 metre uzaklığa 2 metre uzunluğunda bir atış çizgisi çizilir. Yedek top sepeti atış çizgisinin gerisinde atış çizgisine 1 metre uzaklığa konur.

Uygulama: Öğrenci elinde basketbol topu ile atış noktasında bekler. "hazır" "başla" komutu ile seri bir şekilde atış yapmaya başlar. 30 saniye süre içerisinde en fazla pas sayısına ulaşmaya çalışır. Atışlar göğüs veya baş hizasından çift el ile yapılır. Test, atış çizgisi gerisinden topun, duvara atılması ve duvara çarpıp yere düşmeden tekrar tutulması esasına dayanır. Topun kontrolden çıkması durumunda zaman kaybetmemek için yedek toplar kullanılabilir. Topun kontrolden çıkması, duvara çarpmaması, duvara çarptıktan sonra yere düşmesi veya belirlenen atış çizgisinin ihlal edilmesi gibi durumlarda puan verilmez. Test 30 saniye sürede yapılır. İki uygulama yapılır, uygulamalar arası yeterli dinlenme sağlanır.

Puanlama: Atışlar, 2 metre uzunluğundaki ve duvardan 2 metre uzaklıktaki atış çizgisi gerisindeki alandan yapılır. Topun duvara atılması, duvara çarpıp tekrar tutulması bir tam döngüdür ve 1 puan verilir. Tamamlanmamış döngülere puan verilmez 30 saniye süresince kuralla uygun yapılan atışların toplamı sonuç puanı olarak kaydedilir. İki uygulama yaptırılır. En iyi uygulama test sonuç puanı olarak kaydedilir.

Şekil 6: Duvarda Hızlı Pas Test İstasyonu

Test Bataryaları İçin Puan Ölçeği Oluşturulması

Test bataryasının tamamına ve batarya bölümlerine ait, puan ölçeğini oluşturmak için sınıflama yapılmıştır. Sınıflama için “Grup sayısı ve grup aralığının bulunması” istatistiksel yöntemi kullanılmıştır¹¹. Puan ölçekleri aşağıdaki formül kullanılarak oluşturulmuştur;

$$\text{Grup aralığı sayısı} = \frac{\text{En büyük değer} - \text{en küçük değer}}{\text{Grup sınıf sayısı}}$$

Bir test bölümüne ait uygulamalardan (1. deneme, 2. deneme vb.) elde edilen skorların toplamı, o test bölümünün (labut devirme v.b.) toplam skorunu oluşturmuştur. Sonra o teste ait toplam skor, sınıflama yöntemi kullanılarak, derecelendirilmiştir. Her bir teste ait toplam skorun sınıflanması sonucu, dereceye (1–2–3–4 ve 5) dönüştürülerek testin puanı (derecesi) belirlenmiştir. Derecelerin seviyesi 1-çok kötü, 2-kötü, 3-orta, 4-iyi ve 5-çok iyi şeklinde oluşturulmuştur.

Her bir teste ait puanların (derecelerin) toplamı, yetenek test bataryasına ait toplam dereceyi (puanı) oluşturmuştur. Yine sınıflama yöntemi kullanılarak basketbol yetenek test bataryasına ait puan ölçeği oluşturulmuştur.

Tüm veriler bilgisayarda paket istatistik programında analiz edildi. Tanımlayıcı istatistikler ve güvenilirlik analizi (Cronbach's Alpha) sonuçları tablolar halinde verildi. Basketbol yetenek test bataryası puan ölçeği Sınıflama istatistiksel yöntemi kullanılarak oluşturuldu.

BULGULAR

Araştırmaya katılan kız öğrencilerin yaş ortalaması $9,29\pm 0,54$ yıl, erkek öğrencilerin yaş ortalaması $9,56\pm 0,55$ yıl olarak tespit edilmiştir.

Kızlarda baskın eli sağ el kullanan $n=48$ ve sol el kullanan $n=4$ kişi, erkeklerde baskın eli sağ el kullanan $n=35$ ve sol el kullanan $n=4$ kişi tespit edilmiştir.

Tablo1'de kız ve erkek öğrenciler için test bataryası bölümlerinden alınan toplam skorların minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 1: Basketbol Yetenek Test Bataryası Bölümlerinden alınan toplam skora ait tanımlayıcı istatistikler.

Cinsi yet	Test bataryası bölümleri	N	Min	Max	Ortalama	S.S.
KIZ	Çember havadan atış	52	1	10	6,54	2,09
	Çembere sektirme atış		1	9	4,58	1,742
	Top sürme (sn)		13,19	40,75	21,80	6,33
	Labut devirme		2	12	8,62	2,62
	Duvardaki hedefe atış		2	9	6,88	1,74
	Duvarda hızlı pas (30sn)		3	27	13,35	5,19
ERKEK	Çember havadan atış	39	1	11	6,90	2,06
	Çembere sektirme atış		0	9	5,00	2,20
	Top sürme (sn)		11,32	39,53	18,52	6,73
	Labut devirme		1	12	8,28	2,76
	Duvardaki hedefe atış		3	9	7,62	1,52
	Duvarda hızlı pas(30sn)		3	28	15,87	5,07

Kız öğrencilerin (N=52) basketbol yetenek test bataryası bölümlerinden elde ettikleri toplam skorların ortalaması; çembere havadan top atış testi için $6,54\pm 2,90$, çembere sektirme top atış testi için $4,58\pm 1,74$, top sürme testi için $21,80\pm 6,33$ sn. labut devirme testi için $8,62\pm 2,62$, duvardaki hedefe top atış testi için $6,88\pm 1,74$ ve duvarda hızlı pas testi için $13,35\pm 5,19$ olarak tespit edilmiştir(Tablo 1).

Erkek öğrencilerin (N=39) basketbol yetenek test bataryası bölümlerinden elde ettikleri toplam skorların ortalaması; çembere havadan top atış testi için $6,90\pm 2,06$, çembere sektirme top atış testi için $5,00\pm 2,20$, top sürme testi için $18,52\pm 6,73$ sn. labut devirme testi için $8,28\pm 2,76$, duvardaki hedefe top atış testi için $7,62\pm 1,52$ ve duvarda hızlı pas testi için $15,87\pm 5,07$ olarak tespit edilmiştir (Tablo 1).

Test bataryası bölümlerinden alınan skorların sınıflanması sonucu kız ve erkek öğrenciler için ayrı ayrı basketbol yetenek test bataryası puan ölçeği oluşturulmuştur (Tablo2).

Tablo 2: Basketbol Yetenek Test Bataryası Puan Ölçeği.

Seviye	Derece (puan)	1. Çembere havadan atış testi		2. Çembere sektirme atış testi		3. Top sürme testi (sn.)	
		Toplam skor		Toplam skor		Toplam skor	
		Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız
Çok iyi	5	11-12	11-12	11-12	11-12	≤ 10,50	≤ 13,00
İyi	4	9-10	9-10	9-10	9-10	10,51- 12,00	13,01 – 15,00
Orta	3	6- 8	6-8	6-8	6-8	12,01-13,50	15,01 – 17,00
Kötü	2	3-5	3-5	3-5	3-5	13,51-15,00	17,01 – 19,00
Çok kötü	1	0-2	0-2	0-2	0-2	15,01 ≤	19,01 ≤

Seviye	Derece (puan)	4. Labut devirme testi		5. Duvardaki hedefe top atma testi		6. Duvarda hızlı pas testi	
		Toplam skor		Toplam skor		Toplam skor	
		Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız
Çok iyi	5	11-12	11-12	8-9	8-9	25 ≤	24 ≤
İyi	4	9-10	9-10	6-7	6-7	19 - 24	18 – 23
Orta	3	6-8	6-8	4-5	4-5	13 -18	12 – 17
Kötü	2	3-5	3-5	2-3	2-3	7 -12	6 – 11
Çok kötü	1	0-2	0-2	0-1	0-1	≤ 6	≤ 5

Basketbol Yetenek Bataryası Puan Ölçeği			
Seviye	PUAN	Toplam Derece (puan)	
		Erkek	Kız
Çok iyi	5	25 ≤	23 ≤
İyi	4	22 – 24	20 – 22
Orta	3	19 – 21	17 – 19
Kötü	2	16– 18	14 – 16
Çok kötü	1	≤ 15	≤ 13

Basketbol yetenek test bataryasından elde edilen skorların sınıflaması sonucu test bataryası ve bölümleri için alınan puanlara ait tanımlayıcı istatistik tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Basketbol Yetenek Test Bataryasından alınan puanlara ait tanımlayıcı istatistikler.

Cinsiyet	Test bataryası bölümleri puan	N	Min	Max	Ortalama	S.S.
KIZ	Çember havadan atış puan	52	1	4	2,87	0,72
	Çembere sektirme atış puan		1	4	2,15	0,67
	Top sürme puan		1	5	2,92	1,25
	Labut devirme puan		1	5	3,73	1,07
	Duvardaki hedefe atış puan		2	5	4,15	0,85
	Hızlı pas puan		1	5	2,75	0,95
	Basketbol test bataryası toplam puan		13	25	18,58	3,14
	Basketbol test bataryası puanı		1	4	2,77	0,78
ERKEK	Çember havadan atış puan	39	1	5	2,97	0,78
	Çembere sektirme atış puan		1	4	2,36	0,71
	Top sürme puan		1	5	3,03	1,29
	Labut devirme puan		1	5	3,59	1,12
	Duvardaki hedefe atış puan		2	5	4,54	0,72
	Hızlı pas puan		1	5	3,00	0,95
	Basketbol test bataryası toplam puan		12	26	19,49	3,62
	Basketbol test bataryası puanı		1	4	2,51	0,91

Kız öğrencilerin (N=52) basketbol yetenek test bataryası bölümlerinden aldıkları puanların ortalaması; çembere havadan top atış testi için $2,87 \pm 0,72$, çembere sektirme top atış testi için $2,15 \pm 0,67$, top sürme testi için $2,92 \pm 1,25$, labut devirme testi

için $3,73 \pm 1,07$, duvardaki hedefe top atış testi için $4,15 \pm 0,85$ ve duvarda hızlı pas testi için $2,75 \pm 0,95$ olarak tespit edilmiştir. Basketbol yetenek test bataryasının tamamından aldıkları puanların toplamları ortalaması ise $18,58 \pm 3,14$ ve batarya derecesi ortalamaları $2,77 \pm 0,78$ (orta) olarak tespit edilmiştir (tablo 3).

Erkek öğrencilerin (N=39) basketbol yetenek test bataryası bölümlerinden aldıkları puanların ortalaması; çembere havadan top atış testi için $2,97 \pm 0,78$, çembere sektirme top atış testi için $2,36 \pm 0,71$, top sürme testi için $3,03 \pm 1,29$, labut devirme testi için $3,59 \pm 1,12$, duvardaki hedefe top atış testi için $4,54 \pm 0,72$ ve duvarda hızlı pas testi için $3,00 \pm 0,95$ olarak tespit edilmiştir. Basketbol yetenek test bataryasının tamamından aldıkları puanların toplamları ortalaması ise $19,49 \pm 3,62$ ve batarya derecesi ortalamaları $2,51 \pm 0,91$ (orta) olarak tespit edilmiştir (tablo 3).

Tablo 4: Basketbol yetenek test bataryası Cronbach's Alpha güvenilirlik analizi

Değişkenler	Cinsi yet	N	r Cronbach's Alpha
Çember havadan atış testi	Kız	52	,712
	Erkek	39	,681
Çembere sektirme atış testi	Kız	52	,633
	Erkek	39	,700
Top sürme testi	Kız	52	,938
	Erkek	39	,947
Labut devirme testi	Kız	52	,734
	Erkek	39	,748
Duvardaki hedefe atış testi	Kız	52	,783
	Erkek	39	,830
Hızlı pas testi	Kız	52	,898
	Erkek	39	,859
BASKETBOL YETENEK TEST BATARYASI	Kız	52	,713
	Erkek	39	,806

Test bataryasında her bölüm için güvenilirlik katsayıları (Cronbach's Alpha) tablo 4'de verilmiştir. Basketbol Yetenek Test Bataryası Güvenirlik Katsayısı Kızlarda ($r=0,713$) erkeklerde ($r=0,806$) olarak tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çocukluk döneminin temel özelliklerden biri bu dönemde yaşanan büyüme ve gelişme sürecidir. Çocuk sporcuların fizyolojik özelliklerinin, büyüme ve gelişme dönemlerinden bağımsız incelenmesi yanıltıcı sonuçlara götürebilir. Çocukluk ve ergenlik döneminde değişkenlik gösteren büyüme ve gelişme özellikleri, çocuk sporcuların fizyolojik standartlarının oluşturulmasında, performans test sonuçlarının yorumlanmasında ve yetenek seçiminde dikkate alınmalıdır⁶. Sporda yetenek taraması ve gelişim aşamalarının araştırıldığı çalışmaları incelediğimizde, üç temel özelliğin ölçülmesi ve değerlendirilmesi konularına odaklanılmaktadır. Bunlar; fiziksel özellikler, motor yetenekler, zihinsel yetenekler ve sosyal özelliklerdir⁷. Yetenek taramasının ön safhalarında motor ve fiziksel testlerin önemli özelliklerinden birisi, antrenörlerin çocuğun motor kapasitesi ve kabiliyetleri hakkında ön bilgiyi sağlamasıdır. Bu aşamada antrenörlerin ortak sorunu, spora özgü temel özelliklere çocuğun sahip olup olmadığını belirlemesidir. Diğer bir deyişle çocukların dayanıklılık, hız, kuvvet, esneklik ve spor branşına uygunluk gibi fiziksel yeteneklerinin seviyesini bilmek isterler⁷. Spor yetenek testlerinin branşın özelliğine göre neden ve nasıl yapılacağı bununla ilgili araştırma ve test sonuçlarının değerlendirilmesi tüm beden eğitimi öğretmenlerinin ve antrenörlerin ortak problemi olarak görülmektedir¹⁰. Spor yetenek testleri bu problemin ortadan kaldırılmasında ve gelişimin takip edilmesinde izlenecek en iyi yöntemdir. Yapılan bazı çalışmalardan Demirkol ve arkadaşlarının 13-15 yaş grubu genç erkek basketbolcular üzerinde yapmış oldukları çalışmada, genç basketbolcuların oynadıkları pozisyonlara göre basketbol temel teknik sonuçlarını değerlendirmişlerdir. Buna göre gard oyuncularının branşa ait test ortalamalarında diğer pozisyon oyuncularına göre daha başarılı olarak bulunmuşlardır. Bu çalışmanın sonuçlarında tekniğin başarıda önemli rolü olduğu vurgulanmıştır³.

Brandao, genç basketbol oyuncularının oyun performansı ve teknik yetenekleri arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmasında, 12 -14 yaş grubu 70 erkek sporcunun AAHPER basketbol yetenek bataryası teknik test sonuçları ($r=0,69$) ile oyun performansları ($r=0,65$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu bildirmiştir ($p<0,01$)¹. Brandao'ya göre basketbol teknik testinden elde edilen sonuçlar, 12-14 yaş grubu basketbol oyuncularının oyun performansları ile ilgili öngörüye sahip olmada ve genç basketbolcuların seçim aşamalarında kullanılabilir¹. Test bataryaları oluşturulurken dikkat edilmesi gereken bazı önemli konular vardır, testin uygulanacağı grubun seviyesi, yaş kategorisi ve cinsiyeti gibi konuların yanında testlerin geçerlik, güvenilirlik, objektiflik ve ekonomik oluşu özellikleri de önemlidir¹⁰. Çalışmamızda da bu doğrultudan yola çıkarak yapılan basketbola özgü test bataryasının güvenilirlik katsayısı kızlarda 0,713 ve erkeklerde 0,806 olarak bulunmuş olup bu yaş grubunda yapılacak olan yetenek seçimi çalışmalarında kullanılmasının fayda sağlayacağı kanaatindeyiz.

Sonuç olarak çalışmamızdan elde edilen veriler bu yaş grubunda uyguladığımız basketbol yetenek test bataryasının geçerli ve güvenilir şekilde kullanılabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca bu alanda yapılacak olan yetenek seçimi çalışmalarına katkıda bulunacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

1. Brandao E. Janeira M. Cura J. Cura P. Relationship Between Tecnicical Skills And Game Performance İn Youth Basketball Players. Revista Portuguesa De Ciencias De Desporto. Vol:3.N.2 [121-171]; 2003.
2. Bompa T O. Antrenman Yöntemi ve Kuramı. 1. baskı: Ankara; Çev: Keskin İ.:Tuner AB. Bağırğan Yayınevi;1998.
3. Demirkol B. Tavacıoğlu L. İstanbul 1. ve 2. Lig Takımlarında Oynayan 13-15 Yaş Erkek Basketbolcuların Oyuncu Pozisyonuna Göre Fiziki Uygunluklarının Araştırılması. 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi. Muğla:2006; P-161.
4. Dünder U. Antrenman Teorisi. 4. Baskı; Ankara; Bağırğan Yayın.; 1998.
5. Günay M. Yüce İ A. Futbol Antrenmanının Bilimsel Temelleri. Ankara: Gazi Kitabevi;2001.
6. Koşar N Ş. Demirel H A. Physiological Characteristics of Child Athletes. ACTA Orthop Traumatol Turc 38 Suppl 1:1-15; 2004.
7. Lidor R. Falk B. Arnon M. Cohen Y. Segal G. And Lander Y. Measurement Of Talent İn Team Handball: The Questionable Use Of Motor And Physical Tests. Journal Of Strenght And Conditioning Research; Proquest Medical Library: 19(2); May 2005.
8. Muratlı S. Antrenman Bilimi Işığında Çocuk ve Spor.1.Baskı. Ankara: Bağırğan Yayınevi; 1997.
9. Sevim Y. Antrenman Bilgisi. 1. Baskı. Ankara: Nobel yayınevi;2002.
10. Strand B N. Wilson R. Assessing Sport Skills. Human Kinetics Publishers:USA Utah State Un:1993.
11. Ünver Ö. Gamgam H. Uygulamalı temel istatistik yöntemler. 4.baskı: Ankara. Seçkin kitapevi. s:26; 2006.
12. Ziyagil M A. Tamer K. Zorba E. Beden Eğitimi Ve Sporda Temel Motorik Özelliklerin Ve Esnekliğin Geliştirilmesi. 1. Baskı. Ankara: Emel Matb.P:1-11; 1994.